

УДК 343.98

DOI: <https://doi.org/10.32631/v.2021.3.25>

Алла Петрівна Чиж,

*Харківський національний університет
внутрішніх справ (аспірант);*

 <https://orcid.org/0000-0002-1116-9085>,
e-mail: alla_988@ukr.net

КРИМІНАЛІСТИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА УМИСНОГО ЗНИЩЕННЯ АБО ПОШКОДЖЕННЯ МАЙНА ПРАЦІВНИКА ПРАВООХОРОННОГО ОРГАНУ: СУТНІСТЬ І ЗМІСТ

Висвітлено наукові підходи до трактування поняття «криміналістична характеристика кримінального правопорушення (злочину)», а також підходи до виокремлення її основних елементів. Сформульовано дефініцію вказаного поняття у контексті злочину, передбаченого ст. 347 Кримінального кодексу України «Умисне знищення або пошкодження майна працівника правоохоронного органу». Визначено елементи криміналістичної характеристики досліджуваного злочину, зокрема охарактеризовано такі складові елементи, як обстановка вчинення злочину (час та місце), спосіб, знаряддя і сліди його вчинення, предмет знищення або пошкодження, особа злочинця та особа потерпілого.

Ключові слова: криміналістична характеристика, умисне знищення майна, пошкодження майна, працівник правоохоронного органу, елемент.

Оригінальна стаття

Постановка проблеми

Кримінальні правопорушення проти авторитету органів державної влади у сфері правоохоронної діяльності є досить поширеними серед загальної кількості облікованих кримінальних проступків і злочинів. Мотивом їх учинення є помста за професійну діяльність правоохоронців, яка реалізується шляхом учинення посягань різного характеру, а метою – перешкоджання реалізації правоохоронних функцій уповноваженими на те законом суб'єктами. Одним із найтяжчих злочинів у вказаній групі є умисне знищення або пошкодження майна працівника правоохоронного органу (ст. 347 Кримінального кодексу України).

Для розслідування умисного знищення або пошкодження майна працівника правоохоронного органу є характерними власна специфіка та складність. Це обумовлено тим, що від подібних за своїм складом кримінальних правопорушень воно відрізняється за такими характеристиками, як особа потерпілого, особа злочинця, мотив, спосіб підготовки, безпосереднього вчинення та приховування злочину тощо.

Установлення обставин, що підлягають з'ясуванню під час розслідування, а також установлення особи, яка вчинила злочин, певною мірою залежить від усвідомлення слідчим криміналістичної характеристики злочину, який він розслідує. У наукових цілях дослідження криміналістичної характеристики є запорукою ґрунтовного вивчення та побудови інших елементів структури криміналістичної методики. На підставі викладеного вважаємо, що криміналістична характеристика умисного знищення або пошкодження майна є досить актуальною проблематикою, що має практичний характер, а тому потребує ретельного дослідження.

Стан дослідження проблеми

Загальнотеоретичні аспекти криміналістичної характеристики злочинів у різні часи досліджували Р. С. Белкін, В. К. Весельський, А. Ф. Волобуєв, В. К. Гавло, В. А. Журавель, В. О. Коновалова, В. О. Образцов, М. В. Салтевський, В. Л. Синчук, А. В. Старушкевич, Р. А. Степанюк, В. В. Тіщенко, В. Ю. Шепітько, А. В. Шмонін, Б. В. Щур, М. П. Яблоков та ін.

Серед останніх досліджень відзначаються праці О. М. Боднарчука, Л. В. Гусар [1], С. О. Фролова [2], Ю. О. Чаплинської [3], Г. О. Чорного [4], О. О. Шкути [5], які досліджували криміналістичні характеристики різних видів кримінальних правопорушень.

Криміналістичну характеристику кримінальних правопорушень проти авторитету органів державної влади у сфері правоохоронної діяльності досліджувала В. О. Гусєва. Учена поділила всі кримінальні правопорушення досліджуваної нею групи на чотири підгрупи, одна з яких – кримінальні правопорушення, пов'язані з посяганнями на майно працівників правоохоронних органів, членів громадських формувань з охорони громадського порядку, їхніх близьких родичів, до якої і належить досліджуваний нами наразі злочин. Щодо кожної з цих підгруп учена визначила складові елементи криміналістичної характеристики та охарактеризувала їх [6]. Своєю чергою, криміналістичну характеристику умисного знищення або пошкодження майна досліджував Б. К. Слободянюк [7], а тих, що вчиняються шляхом підпалу, – М. Ю. Бузинарський [8]. Незважаючи на вагомий внесок вітчизняних учених, комплексних досліджень криміналістичної характеристики умисного знищення або пошкодження майна працівника правоохоронного органу досі здійснено не було, що свідчить про актуальність обраної нами тематики дослідження.

Мета і завдання дослідження

Метою статті є визначення поняття та складових криміналістичної характеристики умисного знищення або пошкодження майна працівника правоохоронного органу.

Для досягнення згаданої мети поставлено такі *завдання*: 1) визначити та дати наукове обґрунтування поняттю і змісту криміналістичної характеристики умисного знищення або пошкодження майна працівника правоохоронного органу; 2) охарактеризувати елементи криміналістичної характеристики досліджуваного злочину та встановити наявність зв'язків між ними.

Наукова новизна дослідження

У статті визначено дефініцію поняття «криміналістична характеристика умисного знищення або пошкодження майна працівника правоохоронного органу», а також охарактеризовано її елементи.

Виклад основного матеріалу

Першою складовою криміналістичної методики традиційно є криміналістична характеристика кримінальних правопорушень, яка містить найбільш значущу загальну інформацію щодо певного виду чи групи кримінальних правопорушень [6, с. 126].

Визначаючи дефініцію поняття «криміналістична характеристика», учені не дотримуються єдиного підходу. В. Ю. Шепітько визначає криміналістичну характеристику як систему відомостей (інформації) про криміналістично значущі ознаки злочинів цього виду, яка відображає залежність між ними і сприяє побудові й перевірці версій у розслідуванні конкретних злочинів [9, с. 255].

У практичному аспекті визначає криміналістичну характеристику Ю. О. Чаплинська. Учена вказує, що криміналістична характеристика злочинів – це криміналістично значуща інформаційна система окремої категорії суспільно небезпечних діянь, що ґрунтується на матеріалах судово-слідчої практики та сприяє швидкому розслідуванню цих діянь шляхом побудови слідчих версій і проведення слідчих (розшукових) дій та інших розшукових заходів [3, с. 197].

Своєю чергою, О. О. Шкута визначає криміналістичну характеристику кримінальних правопорушень як узагальнену інформаційну модель, що являє собою систематизований опис типових криміналістично значущих ознак окремих груп кримінальних правопорушень, які мають істотне значення для їх виявлення та розслідування [5, с. 134].

У науковому плані Г. О. Чорний визначає криміналістичну характеристику як теоретичну концепцію, основу побудови інформаційно-пізнавальної моделі певних груп, видів і підвидів злочинів із метою розроблення відповідних методик їх розслідування [4, с. 158].

А. В. Старушкевич пропонує розглядати криміналістичну характеристику злочинів як упорядковану сукупність (модель системи) даних (відомостей) про криміналістично значущі ознаки злочинів [10, с. 13].

М. Ю. Бузинарський, який займався дослідженням методики розслідування умисного знищення або пошкодження майна, вчиненого

шляхом підпалу, дійшов висновку, що під криміналістичною характеристикою досліджуваного ним злочину слід розуміти систему узагальнених фактичних даних та наукових висновків і рекомендацій, що на них ґрунтуються, про типові криміналістично значущі ознаки підпалів, знання яких є необхідним для організації і здійснення найбільш успішного розкриття, розслідування таких злочинів і запобігання їм [8, с. 7].

Більшість наведених визначень поняття «криміналістична характеристика» містять такі термінологічні конструкції, як «система ознак» або «інформаційна модель», що, безперечно, не викликає жодних сумнівів, адже відповідно до Тлумачного словника характеристика – опис, визначення істотних, характерних особливостей, ознак когось, чого-небудь¹. Крім цього, у визначеннях учені вказують на практичне призначення криміналістичних характеристик. Ми вважаємо, що, крім того, що криміналістична характеристика – це узагальнена інформаційна модель (сукупність відомостей), що характеризує групу, певний вид або підвид кримінальних правопорушень, у визначенні також слід указати джерело її формування. У цьому контексті поділяємо думку В. О. Гусевої про те, що до таких джерел належать узагальнення слідчих, судових та експертних органів, адже за таких умов існуватимуть перспективи її застосування у слідчій практиці [6, с. 138]. Більш того, вважаємо, що, визначаючи дефініцію досліджуваного поняття, доцільно наголосити на тому, що криміналістична характеристика є імовірною моделлю і може застосовуватися лише як орієнтувальна інформація. Водночас виникає питання про наявність взаємозв'язків між елементами структури криміналістичної характеристики, висновок про наявність або спростування яких ми зробимо за результатами аналізу наукових підходів до вирішення цієї проблеми.

Компонентний склад структури криміналістичної характеристики кримінальних правопорушень – одне з найбільш дискусійних питань у теорії криміналістики. Серед учених нема одностайності щодо кількості та характеристики елементів, які мають входити до складу криміналістичної характеристики [6, с. 135].

Науковці розрізняють різні рівні криміналістичної характеристики та висловлюють власне бачення про можливість визначення загальної структури криміналістичної характеристики щодо всіх видів кримінальних правопорушень або щодо їх конкретних видів.

Так, Г. А. Густов, виокремлюючи три рівні криміналістичної характеристики, зазначив, що загальна криміналістична характеристика

---

¹ Характеристика // Словник української мови. Академічний тлумачний словник (1970–1980) : сайт. URL: <http://sum.in.ua/s/kharakterystyka> (дата звернення: 05.09.2021)

злочину має містити: 1) опис загальної структури злочинного діяння (предмет і суб'єкт посягання, фізичні і психічні дії суб'єкта, час вчинення злочину, суспільна небезпека, а також зв'язки і відносини між ними, спільні для всіх злочинів); 2) опис загальних закономірностей злочину, що зумовляють його розслідування та розкриття (детермінуючий вплив обстановки, зв'язок злочину з поведінкою винного до вчинення, під час злочину і після нього); 3) перелік і стислий опис інших систем, пов'язаних зі злочином [11, с. 45]. Ми поділяємо погляди вченого, однак уважаємо, що під час побудови видових методик використання такої моделі криміналістичної методики занадто ускладнює її подальше практичне використання слідчими під час розслідування. Водночас ми підтримуємо вчених, які наголошують, що структура криміналістичної характеристики для окремих видів і груп злочинів відрізняється, адже в одних характеристиках деякі елементи переважають, тобто мають більш важливе криміналістичне значення, в інших – його втрачають. Усе залежить від ролі, яку цей елемент відіграє в розслідуванні певного виду злочинів [12, с. 11].

Досить розширену структуру криміналістичної характеристики визначив І. І. Когутич, який пропонує включати до неї набір узагальнених даних про: 1) способи вчинення злочинів; 2) обстановку вчинення злочину; 3) предмет злочинного посягання; 4) наслідки у вигляді будь-яких матеріальних навколишніх змін (слідової картини), обумовлених злочином, виражені у фізичній матеріальній шкоді або ж відображені в матеріальній обстановці злочину і моральній шкоді, заподіяній злочинцем; 5) мотиви і цілі злочинного діяння; 6) властивості особи злочинця; 7) властивості особи потерпілого [13, с. 544]. Визначені науковцем компоненти криміналістичної характеристики у цілому відповідають концепції побудови загальної криміналістичної характеристики кримінальних правопорушень, проте не охоплюють деякі з ключових моментів, наприклад характерні для умисного знищення або пошкодження майна працівника правоохоронного органу, зокрема щодо способів готування та приховування вчинення злочину.

Досить вагоме значення для дослідження нашої проблематики мають і висновки вчених, які займались дослідженням криміналістичної характеристики умисного знищення або пошкодження майна, вчиненого в різні способи. Так, Б. К. Слободянюк до структурних елементів криміналістичної характеристики умисного знищення або пошкодження майна відніс такі: обстановку, спосіб готування, безпосереднього вчинення та приховування, знаряддя та засоби, особу злочинця, мотиви вчинення, особу потерпілого, предмет знищення і сліди злочину [7, с. 8–9]. При цьому особливість криміналістичної характеристики знищення або пошкодження майна,

пов'язаного з пожежами, обумовлюється тим, що засобом їх учинення або наслідком є пожежа. Цим злочинам властиві сліди, які характеризують безпосередньо пожежу як природне явище, причину та механізм її виникнення, напрями розвитку, інтенсивність і шляхи поширення горіння на різних ділянках тощо [8, с. 7]. Отже, вагоме значення у криміналістичній характеристиці кримінального правопорушення мають певні елементи, адже вони обумовлюють наявність інших.

В. О. Гусєва до структури криміналістичної характеристики посягань на майно працівників правоохоронних органів, членів громадських формувань з охорони громадського порядку та їхніх близьких родичів відносить відомості про особу злочинця та особу потерпілого, спосіб учинення кримінального правопорушення, місце, час та обстановку вчинення кримінального правопорушення, сліди кримінального правопорушення, знаряддя та засоби їх учинення [14, с. 113].

Визначаючись з елементами криміналістичної характеристики умисного знищення або пошкодження майна працівника правоохоронного органу, слід наголосити, що вони є подібними до тих, які визначили Б. К. Слободянюк та В. О. Гусєва, однак мають певну специфіку. Отже, до елементів криміналістичної характеристики умисного знищення або пошкодження майна працівника правоохоронного органу ми відносимо такі: обстановку (час і місце), спосіб готування, безпосереднього вчинення та приховування злочину, сліди та знаряддя їх учинення, предмет знищення або пошкодження, особу злочинця та особу потерпілого. З урахуванням матеріалів слідчої та судової практики пропонуємо охарактеризувати кожен із зазначених елементів.

Характерною ознакою обстановки вчинення умисного знищення або пошкодження майна працівників правоохоронних органів є те, що вони вчиняються як в умовах очевидності, тобто у присутності потерпілих чи свідків (39 %), так і в умовах неочевидності (61 %).

Переважає більшість досліджуваних нами злочинів учиняється у вечірню (з 19 год 00 хв до 23 год 00 хв – 49 %) та нічну (з 23 год 00 хв до 04 год. 30 хв – 22 %) пору доби, рідше вдень (з 10 год 00 хв до 18 год 00 хв – 21 %) та зранку (з 04 год 30 хв до 10 год 00 хв – 7 %). Щодо пори року, то восени вчиняється 28 % умисних знищень або пошкоджень майна працівників правоохоронних органів, узимку – 27 %, улітку – 24 %, навесні – 21 %.

Щодо тривалості вчинення злочинів досліджуваного нами виду ми згодні з В. О. Гусєвою, яка вказує, що вчиняються вони протягом нетривалого проміжку часу, адже вони є пов'язаними із моментом виникнення та реалізації злочинного мотиву [6, с. 142].

Місцем учинення кримінальних правопорушень, передбачених ст. 347 КК України, є міста (37 %), селища міського типу (22 %) і села

(36 %). Водночас досліджувані нами злочини іноді вчиняються і поза межами населених пунктів (5 %). Безпосереднім місцем учинення умисного знищення або пошкодження майна працівників правоохоронних органів є відкриті простори (вулиці, автостоянки, розважальні заклади, магазини тощо) (79 %), території домоволодінь (13 %) і території лісництв (8 %).

Безпосередні способи вчинення умисного знищення або пошкодження майна працівників правоохоронних органів та їхніх близьких родичів полягають в активних діях, спрямованих на пошкодження цілісності або повне знищення майна вказаних суб'єктів. Аналіз слідчої та судової практики свідчить, що для цієї категорії кримінальних правопорушень характерним є вчинення активних дій, що полягають у знищенні та пошкодженні саме рухомого майна [6, с. 151].

За результатами дослідження ми встановили, що предметом знищення або пошкодження майна найчастіше виступають: 1) транспортні засоби (87 %), зокрема 23 % з них – службові автомобілі, 69 % – автомобілі, що перебували у приватній власності потерпілих, 3 % – автомобілі, що перебували у приватній власності їхніх близьких родичів, 5 % – автомобілі, що перебували у користуванні працівників правоохоронних органів; 2) речі (11 %), серед яких електронні пристрої (37 %), господарські предмети (28 %), формений одяг (35 %) тощо; 3) нерухоме майно (2 %), а саме: фасади, вікна будівель тощо.

Знищення або пошкодження рухомого майна злочинцями полягає у вчиненні активних дій, спрямованих на знищення (приведення у непридатний для використання стан) та пошкодження цілісності таких предметів (наприклад предметів побуту, господарських предметів, форменого одягу тощо). Пошкодження транспортних засобів полягає в активних діях, що полягають у: 1) підпаї транспортних засобів; 2) пошкодженні шин транспортних засобів; 3) побитті скла, дзеркал та фар транспортних засобів; 4) наїздах на транспортні засоби.

Щодо нерухомого майна злочинці вдаються до дій, спрямованих на його пошкодження, зокрема за допомогою застосування вибухових пристроїв.

Для реалізації злочинного умислу, спрямованого на знищення чи пошкодження майна працівників правоохоронних органів, підозрювані використовують господарські ножі, запальнички, бензин та інші нафтопродукти, транспортні засоби (автомобілі та трактори), палиці, сокири тощо. Також у практиці траплялися випадки, коли злочинці застосували бойові припаси та вогнепальну зброю. Тобто злочинці використовують досить різноманітні знаряддя для вчинення досліджуваних нами злочинів.

Сліди умисного знищення або пошкодження майна ми пропонуємо класифікувати, виокремивши дві групи, дотримуючись

загальноприйнятого підходу у криміналістиці, а саме матеріальні та ідеальні. Серед матеріальних слідів найбільш поширеними є трасологічні сліди, сліди біологічного походження, сліди паливно-мастильних матеріалів, пожежне сміття та фрагменти бойових припасів. До ідеальних слідів належать відображення у пам'яті потерпілих (92 %), свідків-очевидців (75 %) і злочинців (88 %).

Вагоме місце у структурі криміналістичної характеристики досліджуваного нами злочину посідає особа потерпілого. У контексті нашого дослідження до потерпілих належать працівники правоохоронних органів або їхні близькі родичі. Згідно з п. 1 ч. 1 ст. 3 КПК України категорія «близькі родичі та члени сім'ї» – це чоловік, дружина, батько, мати, вітчим, мачуха, син, дочка, пасинок, падчерка, рідний брат, рідна сестра, дід, баба, прадід, прабаба, внук, внучка, правнук, правнучка, усиновлена чи усиновлений, опікун чи піклувальник, особа, яка перебуває під опікою або піклуванням, а також особи, які спільно проживають, пов'язані спільним побутом і мають взаємні права та обов'язки, зокрема ті, які спільно проживають, але не перебувають у шлюбі¹.

Проведений нами аналіз матеріалів слідчої та судової практики дозволяє дійти висновку, що найчастіше потерпілими від кримінального правопорушення, передбаченого ст. 347 КК України, стають працівники поліції (71 %), Державної прикордонної служби (7 %), Державної лісової охорони України (10 %), Державного агентства рибного господарства (5 %), а також працівники Служби безпеки України (менше 1 %), органів прокуратури (менше 1 %), органів та установ виконання покарань (менше 1 %) та ін. Близькі родичі працівників правоохоронних органів ставали потерпілими у 5 % проаналізованих нами кримінальних проваджень. У разі пошкодження службового майна як потерпілі залучались юридичні особи, зокрема головні управління Національної поліції в областях, управління держлісохорони тощо.

Найчастіше потерпілими від умисного знищення чи пошкодження майна працівників правоохоронних органів стають чоловіки (93 %). Середній вік потерпілих – 25–45 років (97 %), при цьому у 97 % випадків злочин учиняється лише щодо однієї особи (одного потерпілого).

Особа злочинця є центральним елементом криміналістичної характеристики, адже саме з ним є взаємопов'язаною більшість інших

---

¹ Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13.04.2012 № 4651-VI // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17> (дата звернення: 05.09.2021).

елементів. Умисне знищення або пошкодження майна працівника правоохоронного органу завжди вчиняється одноосібно. Для особи злочинця найбільш притаманні такі ознаки та характеристики: громадянство України (99 %), середній вік – 25–45 років (86 %), відсутність офіційного місця працевлаштування (71 %), відсутність судимості (64 %), відсутність офіційного шлюбу (66 %), наявність на утриманні малолітніх і неповнолітніх дітей (52 %), повна загальна середня освіта (54 %). Лише 35 % злочинців на момент учинення кримінального правопорушення, передбаченого ст. 347 КК України, перебували у стані алкогольного сп'яніння.

Усі визначені вище елементи криміналістичної характеристики умисного знищення або пошкодження майна працівника правоохоронного органу є певним чином взаємопов'язаними. Зокрема, з особою злочинця пов'язуються такі елементи, як час, місце, спосіб та знаряддя вчинення злочину. Крім того, злочинець є пов'язаним із жертвою, вибір якої обумовлюється її професійною діяльністю, за яку перший має намір помститися. З особою потерпілого є пов'язаними такі елементи, як предмет знищення або пошкодження, а також окремі сліди кримінального правопорушення. При цьому злочинець не завжди може передбачити наявність очевидців учинення кримінального правопорушення, показання яких визнаються ідеальними слідами злочину. Тобто зв'язки між елементами криміналістичної характеристики існують, однак кожен із них має різний рівень залежності.

Висновки

Розслідування умисного знищення або пошкодження майна працівника правоохоронного органу, а також побудова ефективних методик розслідування злочинів указанного виду є неможливими без знання їх криміналістичної характеристики.

Під поняттям «криміналістична характеристика умисного знищення або пошкодження майна працівника правоохоронного органу» ми розуміємо узагальнену на підставі аналізу слідчої, судової та експертної практики систему відомостей про типові та взаємопов'язані характеристики, що можуть застосовуватися як орієнтувальна інформація під час розслідування злочинів цієї категорії.

До елементів криміналістичної характеристики досліджуваного нами злочину належать такі: обстановка вчинення злочину (час та місце), спосіб, знаряддя і сліди його вчинення, предмет знищення або пошкодження, особа злочинця та особа потерпілого. Усі визначені вище елементи криміналістичної характеристики умисного знищення або пошкодження майна працівника правоохоронного органу є певним чином взаємопов'язаними, однак кожен із них має різний рівень залежності від інших.

Список бібліографічних посилань: **1.** Боднарчук О. М., Гусар Л. В. Поняття та специфіка криміналістичної характеристики серійних убивств. *Підприємництво, господарство і право*. 2021. № 6. С. 201–204. DOI: <https://doi.org/10.32849/2663-5313/2021.6.32>. **2.** Фролов С. О. Криміналістична характеристика легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2019. № 6. С. 402–405. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2019-6/97>. **3.** Чаплинська Ю. О. До питання сутності та структури криміналістичної характеристики злочинів. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2019. № 3. С. 194–198. DOI: <https://doi.org/10.31733/2078-3566-2019-3-194-198>. **4.** Чорний Г. О. Криміналістична характеристика злочинів терористичної спрямованості: теоретичні проблеми формування на сучасному етапі. *Публічне право*. 2020. № 3 (39). С. 153–163. DOI: <https://doi.org/10.32782/2306-9082/2020-39-17>. **5.** Шкута О. О. Загальнотеоретичні аспекти криміналістичної характеристики кримінальних правопорушень. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція*. 2021. № 49. С. 132–135. DOI: <https://doi.org/10.32841/2307-1745.2021.49.28>. **6.** Гусева В. О. Теоретичні основи методики розслідування злочинів проти авторитету органів державної влади у сфері правоохоронної діяльності : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.09. Харків, 2021. 538 с. **7.** Слободянюк Б. К. Розслідування умисного знищення або пошкодження чужого майна : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Ірпінь, 2016. 238 с. **8.** Бузинарський М. Ю. Методика розслідування умисного знищення або пошкодження майна шляхом підпалу : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Київ, 2011. 19 с. **9.** Шепитько В. Ю. Криміналістика : курс лекцій. Харьков : Одиссей, 2003. 352 с. **10.** Старушкевич А. В. Криміналістична характеристика злочинів : навч. посіб. Київ : Правник, 1997. 41 с. **11.** Густов А. Г. Понятие и виды криминалистической характеристики преступления. *Криминалистическая характеристика преступлений*. 1984. № 2. С. 43–48. **12.** Макаренко Е. И. Особенности расследования квартирных краж, совершённых группой лиц : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Ташкент, 1985. 22 с. **13.** Когутич І. І. Криміналістика : курс лекцій. Київ : Атіка, 2008. 888 с. **14.** Гусева В. О. Методика розслідування злочинів проти авторитету органів державної влади у сфері правоохоронної діяльності : монографія. Харків : У справі, 2020. 452 с.

Надійшла до редколегії 09.09.2021

Chyzh A. P. Forensic Characteristics of Intentional Destruction or Damage of Property Belonging to a Law Enforcement Officer: Essence and Content

The subject matter of the study is the forensic characteristics of intentional destruction or damage of property belonging to law enforcement officers. The purpose of the article was to define the concept and components of the forensic characteristics of the studied crime.

The author has used special research methods, namely: the method of system analysis, comparative and legal, system and structural methods.

According to the results of the conducted study, the author has established that the circumstances to be clarified during the investigation, as well as the identification of a person who committed the crime, to some extent depend on the investigator's knowledge of forensic characteristics of the crime he is investigating. The study of forensic characteristics for scientific purposes is the key to a thorough research and construction of other elements of the structure of forensic methodology.

It has been determined that the term of "forensic characteristics of intentional destruction or damage of property belonging to a law enforcement officer" should be understood as a generalized system of information, based on the analysis of materials of investigative, judicial and expert practice, about typical and interrelated characteristics that can be used as indicative information while investigating this category of crimes.

It has been established that the elements of the forensic characteristics of the studied crime include: the circumstances of the crime (time and place), modus operandi, tools and traces of its commission, the object of destruction or damage, the personality of the offender and the victim. According to the results of generalization of the practice of investigative and judicial agencies, each of the mentioned elements has been characterized.

It has been proved that all the above elements of the forensic characteristics of intentional destruction or damage of property belonging to a law enforcement officer, are in some way interrelated, but each of them has a different level of dependence.

Key words: forensic characteristics, intentional destruction of property, property damage, a law enforcement officer, element.

